

Anteckningar förda vid sammanträde med arbetsgruppen för Projekt VARG den 11 maj 1973 kl 10.30 i SNF's lokaler Nybrogatan 12, 2 tr, Stockholm.

Närvarande:	Finland	Kallevi Malmström
	Norge	Magnar Norderhaug
		Knut Rom
	Sverige	Ingemar Ahlén
		Bertil Haglund (ordförande)
		Håkan Hallander
För kännedom:		Alf Johnels
Kai-Curry Lindahl		J O Pettersson
Karl Borg,		Mats Segnestam (sekreterare)
Statens Veterinär- medicinska anstalt		Sven Wahlberg

§ 1

Ordföranden hälsade de närvarande välkomna och förklarade sammanträdet öppnat.

§ 2

Anteckningarna från förra mötet diskuterades och smärre ändringar gjordes.

§ 3

Frågan om arbetets administration m.m. diskuterades.

Finland

En finsk expertgrupp på 9 personer har föreslagits. Sekretariatsfunktionen vilar t.v. hos Världsnaturfonden Finland.

Malmström nämnde att den finska regeringen överväger en ändring av fridlysningsbestämmelserna för varg. Tanken är att vargen skall totalfridlysas, att ersättning för riven ren skall utbetalas, att licensjakt skall tillåtas och - troligen - att skottpengarna skall avskaffas.

Norge

Världsnaturfonden i Norge och Norges Naturvernforbund har utsett varsin representant att ingå i den nordiska arbetsgruppen för Projekt Varg. De utsedda är Svein Myrberget resp Magnar Norderhaug. Korrespondens i frågan bör ställas till organisationerna.

§ 4

Hallander redogjorde för de kontakter han tagit sedan senaste sammanträdet betr de genetiska aspekterna på avelsarbetet. Han hade bl a rådgjort med kynologisk expertis, framför allt Nils Palmborg.

En utredning om inavelseffekter pågår f n i Kennelklubbens regi och man kan därför för tillfället inte uttala sig bestämt i frågan om vargen. Palmborg hade ställt sig tveksam till att de beskrivna skadorna, framför allt de som redovisats från Frösöns djurpark, berott på inavel, eftersom effekterna uppträtt så tidigt.

Gruppen uppdrog åt Håkan Hallander att upprätta ett program för avel, syftande till maximal genblandning. Programmet skall upprättas i nära kontakt med erforderliga experter i de tre länderna. Gruppen beslöt att därefter granska det upprättade programförslaget. Det noterades tacksamt att Palmborg lovat hjälpa till vid programskrivandet.

Gruppen underströk att vargar med skador av beskrivet slag omgående bör ställas under veterinärkontroll.

§ 5

Hallander redogjorde för kontakter med Anders Sellström, Skånska jägarsällskapet, som har erfarenhet av märkning av hundar.

Den metod som synes mest rekommendabel för vargarnas del är tatuering av bokstavs- och siffergrupper i örat, en beteckning som skall följa stambokens. Ev måste örat rakas innan taute-ringen. En nackdel med metoden är att tatueringen ej är synlig på långt håll. Färgmärkning som skulle kunna vara ett alternativ är dock mindre tilltalande från publik synpunkt.

För viltfångade vargar och vargar som avses leva i mera vilt tillstånd måste en annan märkmetod än örontatueringen användas. Ev kan den metod som används för isbjörn visa sig fungera bra. 2 typer av märken har använts, dels stål-, dels glasfiber-clips. Med färger är dessa urskiljbara på ett avstånd upp till 100 m. Vid märkning av viltlevande varg bör också erfarenheter från rovdjursmärkning i t ex Afrika studeras.

Märkningen bör administreras centralt. Endast vuxna djur bör märkas, dvs djur som är mer än ett halvt år gamla.

Hallander nämnde att stamboken skickas till Zoological Society i London enligt gruppens beslut.

§ 6

Ett förslag till kontrakt mellan SNF och djurparker betr hållande av varg diskuterades. Förslaget hade upprättats av Hallander.

Efter diskussion och justeringar i det upprättade förslaget uppdrog gruppen åt Hallander och Segnestam att ta ytterligare kontakter med representanter för djurparker och med juridisk expertis och därefter sända ut ett nytt kontraktsförslag till gruppen för yttrande.

Gruppen uppdrog vidare åt Hallander och Segnestam att uppta förhandlingar med de djurparker där förvärv av varg anses mest angelägna och brådskande så snart ett godtaget kontraktsförslag föreligger.

§ 7

Frågan om ett möte med djurparksföreståndare diskuterades.

Gruppen ansåg det mycket önskvärt med ett möte med djurparksföreståndare och beslöt att sådant skulle arrangeras under hösten efter det internationella vargmötet i Stockholm. 12

Det noterades med tacksamhet att Skånes djurpark erbjudit sig stå som värd för ett sådant möte.

Det noterades vidare att Kristiansands djurpark är den enda park i Norge som f.n. kan komma ifråga för uppfödning av varg.

§ 8

Ahlén redovisade vissa tankegångar betr frågan om större hägn för varg.

Ahlén betonade bl a det önskvärda i att man sprider vargarna på flera olika ställen särskilt när djurparkernas maximala kapacitet är uppnådd. I det längre perspektivet är det nödvändigt med ett hägn dit människan inte har tillträde. Något av de mindre hägnen borde därför placeras i ett geografiskt område, där man senare kan bygga till ett större hägn. Bl a bör några skjutfält undersökas, t ex Älvdalen. Andra områden som kan komma ifråga är möjligen Bergslagen (väster om Klotenområdet) och sydligaste Härjedalen. X

I diskussionen framhölls att även fjällnära skogsområden i norr, där renskötseln har sämst ekonomi, borde kunna komma i fråga i en framtid. Vidare borde också raketfält, t ex Vidsel, undersökas betr sin lämplighet att hysa varg. Ev skulle ett hägn kunna läggas i anslutning till någon av de samnordiska nationalparker som planeras. Frågan om en eller flera övergångsparker gemensamma för Norden bör också tas upp. Vidare nämndes en större ö på norska västkusten som ett tänkbart område. I nordöstra Finland planeras en stor nationalpark där alla de fyra stora rovdjuren beräknas få rum. Parken ligger vid ryska gränsen.

Gruppen beslöt att bordlägga frågan om hägnens lokalisering och uppdrog åt Hallander och Segnestam att upprätta en prognos för avelsarbetet. Prognosen skulle ge besked om vilken volym djurparkerna har, dvs ge svar på frågan när behovet uppstår av de olika typerna av hägn.

§ 9

Segnestam redogjorde för en första skiss till PR-plan. Tre olika huvudtyper av information och PR bör produceras.

1. Allmän information om Projekt Varg och tankegångarna bakom projektet.
2. Material och information som direkt syftar till penninginsamling till projektet.
3. Allmän information om rovdjurens roll i de ekologiska sammanhangen.

Materialiet bör produceras i nordiskt samarbete i största möjliga utsträckning. Gruppen uppdrog åt Segnestam att fortsätta utarbetandet av en PR-plan och dra upp riktlinjerna för materialproduktionen.

§ 10

Det internationella vargmötet diskuterades.

Mötet skall hållas i förbindelse med den internationella viltbiologkongressen under tiden 3-7 september. De praktiska detaljerna runt det internationella vargmötet och projektgruppens medverkan vilar t.v. hos organisationskommittén, varifrån man senare skall återkomma till gruppen.

§ 11

Segnestam redogjorde för de hittillsvarande tankegångarna kring utformningen av en projektbeskrivning och anförde att bl a kostnader för en person, fungerande som sekreterare för gruppen, och för inköp av varg, märkning, upprättande av hägn samt veterinära kostnader borde medtas.

Det beslöts att en person snarast möjligt bör anställas för att hjälpa till med det praktiska uppföljandet av arbetsgruppens intentioner. Personen bör anställas för pengar från bl a Världs naturfonden och anställningen bör bygga på den projektbeskrivning som Haglund, Wahlberg och Segnestam fått i uppdrag att utarbeta.

§ 12

Det noterades att man från Danmark uttryckt önskemål att få delta i gruppens arbete. Gruppen beslöt att Danmarks Naturfredningsforening och Världsnaturfonden i Danmark skall inbjudas i fortsättningen.

§ 13

Nästa möte skall äga rum på lämplig dag i samband med det internationella vargmötet.

§ 14

Då intet övrigt förekom förklarade ordföranden sammanträdet avslutat.

Mats Segnestam+